

Ak nepriznáš svoju chybu, urobíš ďalšiu (úvaha)

Človek sa už dávno korunoval za pána všetkého tvorstva. Svoju nadradenosť si postavil na schopnosti logicky rozmýšľať, pretvárať okolie pre svoj prospech, pre svoje potreby. Keď sme teda takí dokonalí, nemali by sme sa dopúšťať žiadnych chýb v myslení či konaní. A máme vôbec nejaké chyby? Máme si čo priznávať? Veru máme! Stačí sa pozrieť späť do histórie a zistíme, že dejiny ľudstva nie sú len dejinami rozvoja ľudskej spoločnosti a vedecko – technického pokroku. Sú i dejinami našich omylov a chýb.

V starovekom Grécku panoval názor, že otroci, ľudia slúžiaci vyššie postaveným bohatým občanom, nie sú ľudia, a preto by nemali mať žiadne práva. A predsa sa medzi týmito „neľuďmi“ našiel človek, ktorého dnes pozná celý svet. Bol to Ezop, bájkar, ktorý vedel svojou múdrosťou zachytiť podstatu ľudského bytia. O vysokej hodnote práce tohto otroka svedčí už len to, že sa jeho dedičstvo zachovalo dodnes. Našťastie sme si priznali svoj omyl a zrušili nezmyselné delenie na otrokov a pánov. V každom historickom období sa nájde nejaká mýlka. V dobe temného stredoveku vládol názor, že Zem je stredom vesmíru a všetky nebeské telesá krúžia okolo nej. Galileo Galilei však prvý prišiel na to, čo sa neskôr potvrdilo, že stredom vesmíru nie je Zem, ale Slnko a Zem spolu s ostatnými planétami obieha okolo neho. Vtedajší cirkevní hodnostári a učenci, poplatní dobovému náboženskému učeniu, však nechceli priznať svoj omyl, svoju chybu, a tak Galilea upálili na hranici ako bezbožníka, ktorý hlása hriešne myšlienky proti cirkvi. A tak bol popravený človek, ktorý mohol dospieť k ešte väčšiemu objavom. Stačilo, aby niekto priznal, že urobil chybu! Rovnaký osud čakal v minulosti aj takzvaných ľudových liečiteľov a mastičkárov, ktorí vedeli vhodnou kombináciou sušených rastlín alebo ich častí uzdraviť človeka. Koľko ich ale muselo zomrieť, kým sme pripustili, že na tom ich „šarlatánstve“ naozaj niečo bude. Teraz sa rastliny a ich priaznivé liečivé účinky bežne využívajú vo farmaceutickom priemysle. Naša minulosť nám ukazuje, že slová Stanislava Dygata: „Život spočíva v úsilí čo najúčinnejšie neutralizovať následky hlúposti, ktorých sa človek kedysi dopustil,“ nebudú iba prázdnu frázou. A musíme si priznať, že tých hlúposti bolo naozaj dosť.

Ja viem, že priznať sa k niečomu zlému, negatívnemu, nie je ľahké a jednoduché. Závisí to aj od konkrétneho skutku a zainteresovaných ľudí. Malé dieťa sa len ťažko priznáva k tomu, že zobralo cukrík, ktorý mu rodičia zakázali. Neprizná sa, povie si, že už to viac neurobí, ale ... rodičia na to neprídu a dieťa skúša, kým ho nepristihnú. Aj dospelí často tvrdošijne trvajú na svojom názore, alebo obhajujú svoje konanie, i keď vedia, že sa mýlia. A prečo vlastne? Nechcú sa trápne cítiť pred svojimi známymi? Nechcú v pozícii staršieho a múdrejšieho ukázať svojim deťom, že i oni sa môžu mýliť? Nevie, a možno to pochopím až keď budem i ja dospelý a donútený rozhodovať sa v rôznych životných situáciách. Niekedy fakt, že sme sa mohli mýliť, príde až tak ďaleko, že sa deti nerozprávajú so svojimi rodičmi, súrodenci zostávajú pohádaní po celý život, rozpadajú sa manželstvá, ... My ľudia sme už raz takí! Vieme upozorňovať na chyby iných, dokonca omyly druhých sú často dôvodom nášho vlastného potešenia, no vlastné chyby nevidíme. Alebo možno nechceme vidieť, pretože sa domnievame, že len my sme tí neomylní. To, že si niekto prizná chybu, by však nemalo byť posledným krokom v jeho konaní. Pre každého človeka by to mala byť akási skúška vlastného svedomia. A ak už človek prešiel touto skúškou, priznal sám sebe i ostatným, že sa mýlil, mal by urobiť i niečo, aby svoju chybu napravil.

Veľakrát si povieme, že keby sme nejakú vec mohli urobiť ešte raz, urobíme ju úplne inak, lepšie, bez chýb. No a v tom tkvie podstata problému robenia a priznávania chýb. Niektorí múdri povedali: „Rozumný človek sa učí z chýb iných, hlúpy zo svojich vlastných.“ Na to však, aby sme sa mohli učiť, musíme vedieť priznávať chybu a hľadať príčinu, prečo sme ju urobili. Zbytočne sa bude záhradník vyhovárať, že kvietok mu nevyklíčil preto, že nepršalo. Nadarmo bude obviňovať prírodu z vlastného neúspechu. Musí priznať, že on urobil chybu, keď zasadené semienko málo polieval a nedodal mu dostatok vlahy pre život. Keď to urobí, poučí sa zo svojej hlúposti a aj iní budú vedieť, ako sa o také semienko starať. Ak si však nebol schopný priznať vinu a tvrdošijne sa bránil zodpovednosti, urobí ďalšiu chybu. Tá bude spočívať v tom, že i jeho žiaci, prípadne iní ľudia, berúc si od neho príklad, budú ho v pestovaní napodobňovať a tiež im kvety budú hynúť.

Veľkí ľudia sa učia zo svojich chýb, malí ľudia sa k nim nepriznávajú. Každý z nás by mal medzi chybami, ktoré urobil, listovať ako v múdrej knihe, aby si už nikdy nemusel vyčítať, že znovu raz urobil tú istú chybu. Priznajme, že nie sme žiadni nadľudia, ktorí sú neomylní a vieme byť zodpovední za svoje konanie a myslenie. A vtedy, myslím, že práve vtedy sa človek stáva človekom, naberá ľudské rozmery. Sme predsa ľudia a ľudia robia chyby!